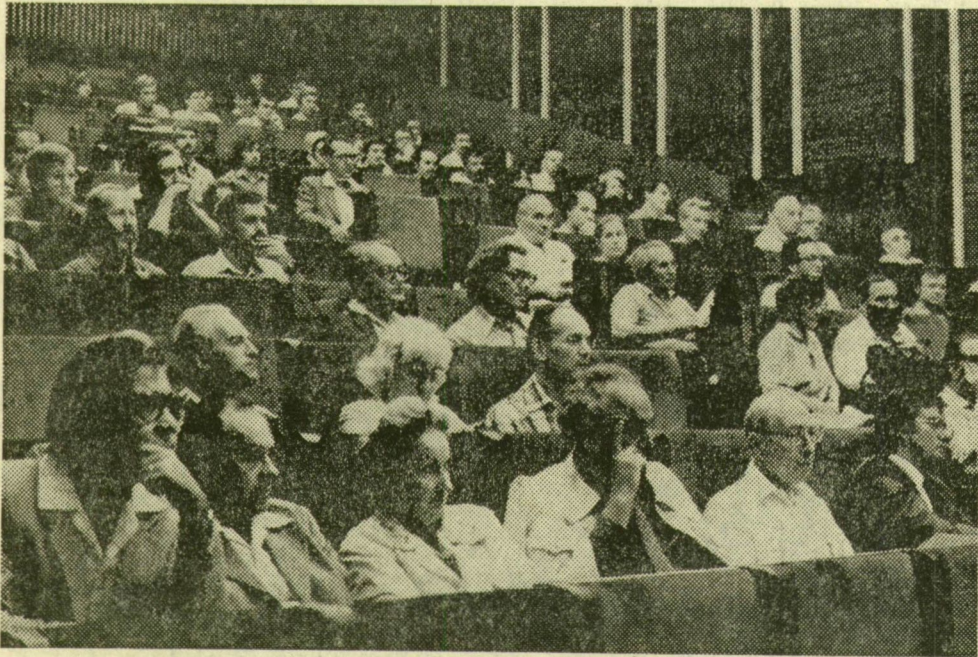

Tudományos konferenciák Szegeden

Fizikusok és matematikusok fóruma

Nyár végén, kora ősszel immár hagyományosan megélénkült Szegeden a tudományos élet. A nyári pihenő után és az egyetemi évkezdést előtte egyre-másra rendeznek konferenciákat, tudományos üléseket. Ezekben a napokban a természettudomány két ágának, a fizikának és a matematikának művelői cserélik ki tudományos kvatatómunkájuk eredményeit, vi-

tadják meg a legfrissebb hipotéziseket, változtatják fel a tudományág jövőjét. Péntek óta a József Attila Tudományegyetem Ady téri épületének természettudományi előadótermében az univerzális algebra hazai és külföldi szakemberei tanácskoznak, az MTA Szegedi Biológiai Központjában tegnap óta az Eötvös Loránd Fizikai Társulat tartja idei vándorgyűlését.

Fizikusok az SZBK padosraiban, a vándorgyűlésen

Fizika a 80-as években

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat 1951-ben tartotta első vándorgyűlését. Kezdetben évenként rendezték meg a tanácskozásokat, az utóbbi évtizedben a közgyűlések közötti minden második évben tartják meg fórumukat. A társulatnak mintegy kétezer tagja van, ám az általános és középiskolai tanárok külön ankétokon ismerkednek a legújabb eredményekkel, azok alkalmazásával és az elsajátítás lehetőségeivel. A vándorgyűléseken elsősorban a kutató fizikusok és egyetem oktatók találkoznak, s mindig a fizika legaktuálisabb kérdéseit vetik fel.

Szeged már kétszer adott otthont a vándorgyűlésnek, legutóbb épp tíz esztendeje, amikor is a 70-es évek fizikáját igyekeztek prognosztizálni. Most a társulat 19. vándorgyűlése a 80-as évek fizikájának horizontjait kutatja. Mint Keszthelyi Lajos akadémikus, a társulat alelnöke, a szervező bizottság elnöke elmondta, a vándorgyűlések olyan tudományos fórumok, ahol az alapvető kérdések átfogó témái kerülnek megvitatásra. Most azokat a kérdéseket állították homlokterbe, amelyek a 80-as évek kutatási irányjait jelzik; amelyek az előrelépés lehetőségeire is jogosítanak; és a jövőben a gyakorlat számára is használhatóak. Az előadók az aktuális témák legjelesebb hazai kutatói. A háromnapos tudományos program során négy nagy témát vitatnak meg: az elemi részecskék fizikája; az atommagok fizikája; az atomfizika új problémái és módszerei; a statisztikus fizika új ágának eredményei. Ez utóbbi lényege, hogy a fizika foglalkozni kezdett olyan nagy rendszerekben fellépő jelenségek vizsgálásával, melyek társadalmi kihatásúak, például a katasztrófa-jelenségek; a rend-káosz — majd ismét rendteremtés elméleti fizikai kérdései. A tegnapi este beszélgetés témája a Vega-program volt. A Heli-üstökös 1986-ban — 76 évvel ezelőtt — jelent meg földünk térségében — figyelhető meg a Szovjetunió űrhajót bocsát fel megfigyelésére, melynek jó néhány elektronikus mérőeszközét hazánkban készítették. A Központi Fizikai Kutató Intézetben egy egész team foglalkozik

e program előkészítésével, ők számoltak be munkájuk eredményeiről. A háromnapos tanácskozás során 13 előadás hangzik el, a fizika legfrissebb eredményeinek gyakorlati hasznosítását poszterbemutatók reprezentálják.

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat 19. vándorgyűlését tegnap, hétfőn délelőtt nyitotta meg Keszthelyi Lajos. A program rendezője a társulat Csongrád megyei csoportja, melynek elnöke dr. Kozma László professzor, titkára dr. Lang János adjunktus. A megnyitón ott volt dr. Sebe János, a megyei pártbizottság osztályvezetője, dr. Székely Sándor, a városi pártbizottság

titkára, dr. Müller Józsefné, a városi tanács elnökhelyettese. A házigazdák nevében Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese üdvözölte a résztvevőket, kívánt sikeres tanácskozást. Külön köszöntötték a vándorgyűlést díszvendégét, Wigner Jenő Nobel-díjas fizikust, akit a társág tavalyi közgyűlése tiszteletbeli taggá választott. A világhírű fizikus ma kedden délután 6 órakor tartja meg előadását *Összefüggés eredetileg, a természettörvények és szimmetriák között* címmel. Holnap, a zárónapon nyújtják át a társág legmagasabb kitüntetését az Eötvös Loránd-emlékérmeket Németh Juditnak, az ELTE fizika-professzorának. Ezenkívül átadják a társulati díjakat a fiatal kutatóknak.

Matematikai hídszerep

A Bolyai János Matematikai Társulat és a JATE algebrai-csámelméleti tanácskeze közösen rendezte azt az univerzális algebrai konferenciát, amely ma, kedden ér véget. Több mint 80-an vettek részt a négynapos programban, a hazai kutatók mellett szovjet, cseh-szlovák, lengyel, jugoszláv, NDK- és NSZK-beli, belga, kanadai, amerikai és ausztrál matematikusok. Az öt plenáris ülés előadását öt kiváló, nemzetközileg elismert szakember tartotta, az NSZK-beli Heinrich Werner, a cseh Jaroslav Jezek, az amerikai George McNulty és Ralph McKenzie, valamint az ausztrál Brian Davey. Emellett két párhuzamos szekcióban mintegy 45 előadás hangzott el.

Az univerzális algebra az absztrakt algebra modern ága, mintegy fél évszázados múltira tekint vissza. Algebrai struktúrák és azok osztályozásának általános tulajdonságairól foglalkozik. Több mint tíz éve, hogy a JATE Bolyai Intézete minden évben tudományos tanácskozást szervez az algebra valamely ágából. Az univerzális algebra témája legutóbb 1979-ben volt napirenden. Az idei fórum hasznát dr. Szendrei Ágnes adjunktus, a szervező bizottság egyik vezetője a következőkben foglalta össze: lehetőséget teremt a személyes találkozásra, a kutatók átítéleték nélküli tapasztalatcseréje; hídszerepet tölt be a nyugat-európai és

a szovjet matematikusok között, hisz tudni kell, hogy a matematikai publikációk döntő többsége angol illetve orosz nyelven jelenik meg; egy-egy még nem kiforrott témát közvetlenül vitathatnak meg a résztvevők; az új eredményeket rövid időn belül megismerhetik, hisz a matematikai folyóiratokban egy-egy cikk átfutási ideje legalább két esztendő.

T. L.

Önállóan — jobban

Egyenletesebbé vált a termelés az elmúlt hónapokban a Csepeli Kerékpár és Konfekcióipari Gépgyárban, s ezáltal a vállalatnak a korábbi tetemes veszteségből a tervezettnél is többet sikerült lefaragnia. A közelmúltban önállóvá vált gyár kollektívájának még sokféle további gondddal kell megküzdnie, egyebek között rendet kell tennie a készletgazdálkodásban. Rendelések azonban kellően elvannak látva, gyártmányait keresik mind belföldön, mind a külföldön.

A gyár termelése és szállítási az év eleje óta ütemesebb. A kedvező rendelkezések következtében egész szériák előállítását összehasonlíthatják, s így megszűnt az a korábbi gyakorlat, hogy a gépsorokat gyakran át kellett állítani más termék készítésére. Eredmé-

Kitüntetések

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa id. Szabó István Kossuth-díjas szobrászművésznak, a Magyar Népköztársaság érdemes művészenek kiemelkedő művészi teljesítménye elismeréseként, 80. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság Zászlórendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetés Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke hétfőn adta át. Jelen volt Tétényi Pál, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője és Géczy János, az MSZMP Nógrád megyei bizottságának első titkára.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Ferencz Józsefnek, a Magyarországi Unitárius Egyház püspökének a magyar állam és az unitárius egyház közötti jó viszony fejlesztése érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként, 75. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság Zászlórendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetés Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke hétfőn adta át. Jelen volt Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke és ifj. Bartók Béla, az unitárius egyház főgondnoka. (MTI)

Kutatási társaság

Hétfőn délelőtt a Szegedi Élelmiszeripari Főiskola tanácstermében hét kutatóval foglalkozó intézmény, illetve intézet, valamint a Paprikafeldolgozó Vállalat képviselői aláírták a Fűszerpaprika Kutatási Fejlesztési Társaság (FKFT) megalakulásáról szóló szerződést.

A társaság alapvető célja a Szegeden és környékén végzett nemesítési, természeti és gyártástechnológiai kutatások összefogása, az eredmények a gyakorlatban történő gyors elterjesztése.

Az egyesülés tevékenységével a Szegedi Fűszerpaprika Gazdasági Társaság igényeihez alkalmazkodik, megbízásait ettől kapja. A szerződés értelmében a közvetlenül mérhető hasznot hozó kutatások eredményéből 15 százalék az FKFT részesedése.

Exportbővítés

Exportbővítő beruházás készült el a Medicor Művek debreceni orvosműszer-gyárában. A jövő esztendőben — a beruházás eredményeként — 400 millió egyszer használatos injekciótűt gyártanak Debrecenben. A keresett termékből tizenöt országba exportálnak majd.

Követelmények és vezetők

Pártunk Központi Bizottságának július 6-án megtartott ülésén az egyik fontos téma volt az ipar helyzetéről és feladatairól szóló jelentés megvitatása. A KB-üléstről kiadott közlemény hangsúlyozza, hogy az ipar kiemelkedő szerepet játszik a lakossági ellátásban, a külkereskedelemben, a népgazdaság külső és belső egyensúlyának fenntartásában. Tapasztaltuk azt a nagyarányú fejlődést is, amely ezt az ágazatot jellemezte és jellemzi ma is. S nem ismeretlenek az ipar előtt álló nagy feladatok sem, amelyek teljesítését számos külső és belső gond teszi még nehezebbé, megkövetelve, hogy az ipar fokozza teljesítményét, jobban használja ki tartalékait, a szellemi és anyagi erőforrásokat, gyorsítsa meg a műszaki haladást, növelje a termékek versenyképességét és művelődésességét.

A KB-üléstről szóló közlemény azonban az úgynevezett objektív termelési tényezők szerepe mellett hangsúlyozottan említi a szubjektív oldalt is, vagy ahogyan manapság mondjuk, az emberi tényező szerepét, növekvő súlyát és fontosságát, mindenekelőtt a dolgozók szakképzettségének, műveltségének emelését, a megszerzett tudás hasznosítását, a hatékonyabb foglalkoztatást. Kiemeli annak fontosságát, hogy erősíteni kell a dolgozók alkotói, érdemi közreműködését a gazdasági feladatok kialakításában és megoldásában. S amikor a közlemény dolgozókat említi, akkor ez alatt valamennyi, az iparban foglalkoztatott embert kell érteni: segédmunkástól a mérnökig, fizikai dolgozótól az alkalmazottakig, beosztottaktól a legfelső szintű vezetőig. Az ipar előtt álló újszerű és nagy feladatok csakis közös egységes cselekvéssel valósíthatók meg.

Mindemellett azonban külön is említi a közlemény a vezetők felelősségét. A vállalatirányítás korszerűsítése, a vállalatok önállóságának, gazdálkodói felelősségének növelése, kezdeményező képességének erősítése ugyanis minden eddiginél magasabb követelményeket támaszt a vezetőkkel szemben. Igényli a vezetőképzsét, kiválasztás és kinevezés gyakorlatának tökéletesítését is.

A Minisztertanács 1982 novemberében már e célok érdekében hozott határozatot a vállalati felügyelő bizottságok működésének fejlesztéséről, az igazgatótanácsok jogkörének növeléséről, illetve a vállalati magasabb vezető állású dolgozók kiválasztási gyakorlatának korszerűsítéséről. A rugalmasság szolgálja a vállalati szervezeti rendszer folyamatos felülvizsgálatát és az azt követő intézkedéssor, amelynek eredményeként számos tröszt és nagyvállalat szűnt meg, és több mint húsz százalékkal emelkedett az önállóan gazdálkodó egységek száma. (Ötven százalékot meghaladó mértékben Heves, Bács-Kiskun, Komárom és Hajdú-Bihar megyékben.)

Az önállósult vállalatok eredményei összességükben kedvező képet mutatnak. Megkezdődött a termékszerkezet módosítása, a beszerzés és értékesítés átirányítása, ami általában a kereslet jobb kielégítésével is együtt jár, főleg ott, ahol versenyhelyzet is kialakult. Korábban ráfizetéses egységek váltak nyereségesek, vagy mérsékelték eddig fátumként kezelt veszteségeiket.

Mindaz bizonyítja, hogy a vezetők jelentős hányada képes volt rugalmasan alkalmazkodni a megváltozott helyzethez. Hogy nem mindenhol, arra utalnak az utóbbi időben megszorított pályázati hirdetések, amelyekben vállalatok osztályvezetői, főosztályvezetői, sőt igazgatói állásokat hirdettek meg.

A vezetőkiválasztásnak ez a tárgyilagos formája, a személyzeti munka nyilvánosságának, demokratizmusának ilyen irányú fejlődése már a jövő képét vetíti elénk. A konkrét követelmények és feladatok nyilvánosságra hozatala, az utánpótlási forrás szélesítése, a szubjektívizmus visszaszorítása és a meghatározott időre szóló kinevezés gyakorlatának általánossá tétele garancia arra, hogy csak azok kerüljenek vezető beosztásba, akik arra valóban alkalmasak.

Az ipar — de szélesebben értelmezve az egész magyar társadalom — létszükséglete, hogy ez a jövőben mindinkább így legyen.

Arvai Tivadar

Szakszervezeti megbeszélés

Hétfőn Miskolcon tartotta kibővített ülését a Vas-, Fém- és Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezetének központi vezetősége. Az ülésre az ország minden részéről meghívták a vasasszakszervezetnek azokat a tagjait és vezetőit, akik részt vettek a szakszervezet 1980-ban tartott XXVIII. kongresszusán. Az ülésen — amelyen megjelent és felszólalt Jakab Sándor, a Szakszervezetek Országos Tanácsának főtítkára helyettese és Soltész István ipari miniszterhelyettes is — Herczeg Károly, a szakszervezet főtítkára, a központi vezetőség elé terjesztette az elnökség beszámolóját a vasasszakszervezet 1980 óta végzett munkájáról.

A beszámoló vitát követően, amelynek során a meghívtak és a központi vezetőség tagjai közül tizenkilencen szólaltak fel. Többben azokról a munkaerő-gondokról beszéltek, amelyek okai a nehéz munkában a több helyen meglévő kedvezőtlen munkakörülményekben és nemegyszer az

alacsony kereseti lehetőségekben találhatók. Jakab Sándor a szakszervezeti szervek felelősségéről, a megnevezett szerepéről beszélt.

Az ülésen Major László, a Magyar Optikai Művek állami díjas szocialista brigádjának vezetője javasolta: kezdeményezzék a szocialista munkaversenyt hazánk felszabadulásának közzelgő, negyvenedik évfordulója tiszteletére. E felhívást, mint mondotta, brigádjára kérésére terjeszti az ülés elé. A verseny célja — hangoztatta — a párthatalmazatokban szereplő feladatok eredményes megoldása, elsősorban az export növelése, a hatékonyság gyorsabb ütemű javítása, a termékszerkezet további korszerűsítése, a munka- és üzemszervezés színvonalának emelése legyen. A kibővített vezetőségi ülésen jelenlévő és felszólaló szocialista brigádvezetők egyetértettek a javaslattal, és csatlakoztak az állami díjas brigád felhívásához.

(MTI)